

Aust-Agder tingrett
Att.: tingrettsdommer Øyvind Strand
Postboks 3

4838 ARENDAL

Sendes som e-post

Kristiansand 3. desember 2010

ANKE OVER BESLUTNING FRA AUST-AGDER TINGRETT SAK 10-136127MED-AUAG

Mediehuset Fædrelandsvennen er kjent med at Aust-Agder tingrett i denne saken har avsagt kjennelse for at hovedforhandlingen skulle gå for lukkede dører uten at pressen hadde adgang til å være tilstede, og at dommen i sin helhet er unntatt offentlighet. Utelukkende slutningen skal, så vidt vi forstår, være tilgjengelig.

Ankeadgang

Mediehuset Fædrelandsvennen anker denne avgjørelsen fra Aust-Agder tingrett. Vi antar at saken skal behandles av Agder lagmannsrett. Det fremgår av håndboken "Dommerne og mediene", utgitt av Den norske Dommerforening (2006) side 32. pkt. 7.2.7:

Beslutning om forbud trenger ikke begrunnelse. Forbudet kan påkjæres av enhver. Det samme gjelder nektelse av å oppheve et forbud".

Hovedregelen

Det følger av domstolovens § 124 første ledd at hovedregelen er at alle rettsavgjørelser kan gjengis offentlig så snart de er truffet.

Samtidig åpnes det for en rekke unntak. Mediehuset Fædrelandsvennen antar at retten har benyttet seg av bestemmelsen i § 130 som hjemler unntak for offentliggjøring av rettsavgjørelser i sin kjennelse i denne saken, og at det er hensynet til privatlivets fred eller fornærmedes ettermæle som er benyttet.

Begrensninger i adgangen forutsetter etter § 130 at dette må være **påkrevd**. Bestemmelsen er skjønnsmessig.

En begrensning i adgangen til å referere en rettsavgjørelse må også kunne ses i lys av bestemmelsen i domstollovens § 124 om adgangen til å referere fra rettsforhandlinger.

Rettspraksis

Det er rikelig rettspraksis på området som gir veiledning. Samtidig har det vært en generell utvikling i domstolene om større offentlighet, og det er uttrykt et ønske om meroffentlighet.

Vi henleder oppmerksomheten på kommentarene fra Anders Bøhn, side 373 om privatlivets fred, som ofte blir brukt som argument for å lukke rettsforhandlingene for offentligheten og forby gjengivelse av dommer:

"Begrepet "privatlivets fred", slik det forekommer i § 125, er noe uklart. Straffeloven § 390 gir bestemmelser om straff for krenking av privatlivets fred i form av "offentlig meddelelse om personlig eller huslige forhold". Mange straffesaker, for eksempel sedelighetssaker, vil nødvendigvis gjelde personlige forhold, uten at dette i seg selv gir grunn til å fravike hovedprinsippet om åpne dører, jf merknad 2 til §124".

Det vises også til kjennelse fra Agder lagmannsrett av 9. november 2010 om åpne eller lukkede dører hvor retten bl.a. i sin kjennelse sier:

"Sterke hensyn taler mot å lukke dørene i straffesaker". Den aktuelle saken dreide det seg om seksuell omgang med mindreårige fra en stefar.

Fra vår side henvises det også til RG 2005 side 1212 i avgjørelse fra Borgarting: "En tiltalt eller domfelt, som dette kjæremålet gjelder, vil som utgangspunkt ikke være beskyttet mot offentliggjørelse av navn under henvisning til privatlivets fred".

I denne sammenheng vises det altså til spørsmålet om offentliggjøring av navn, noe det ikke er vid praksis for i norske medier i forhold til overgrepssaker, bare med få unntak, for eksempel "Lommemannensaken".

Den aktuelle saken

Så vidt vi forstår dreier den aktuelle saken seg om en far som har begått overgrep mot to døtre. Det er en nærliggende fare for identifisering, dersom mediene ikke selv tar tilbørlig hensyn til anonymisering, noe det er god og fast praksis for at mediene etterkommer når det oppstår fare for identifisering. Dette anonymiseringskravet kan være nedfelt i kjennelsen fra domstolen, eller være en del av den fast, innarbeidede praksisen i mediene.

Fra vår side vises det til Vær varsomplakaten 4.6 hvor pressen pålegges å "ta hensyn til hvordan omtale av ulykker og kriminalsaker kan virke på ofre og pårørende. Identifiser ikke omkomne eller savnede personer uten at de nærmeste pårørende er underrettet. Vis hensyn overfor mennesker i sorg eller ubalanse".

Videre punktene 4.7. og 4.8:

4.7. Vær varsom med bruk av navn og bilde og andre klare identifikasjonstegn på personer som omtales i forbindelse med klanderverdige eller straffbare forhold. Vis særlig varsomhet ved omtale

av saker på tidlig stadium av etterforskning, i saker som gjelder unge lovovertridere, og der identifiserende omtale kan føre til urimelig belastning for tredjeperson. Identifisering må begrunnes i et berettiget informasjonsbehov. Det kan eksempelvis være berettiget å identifisere ved overhengende fare for overgrep mot forsvarsløse personer, ved alvorlige og gjentatte kriminelle handlinger, når omtaltes identitet eller samfunnsrolle har klar relevans til de forhold som omtales, eller der identifisering hindrer at uskyldige blir utsatt for uberettiget mistanke.

4.8. Når barn omtales, er det god presseskikk å ta hensyn til hvilke konsekvenser medieomtalen kan få for barnet. Dette gjelder også når foresatte har gitt sitt samtykke til eksponering. Barns identitet skal som hovedregel ikke røpes i familietvister, barnevernsaker eller rettssaker”.

Mediene har her en selvpålagt justis som det i vårt mediehus er lang tradisjon for å følge restriktivt, ved at det i omtale av overgrepssaker ikke refereres opplysninger som er egnet til å identifisere tiltalte eller fornærmede.

Pressens oppgave

Det er velkjent hvilken rolle pressen skal ha i forhold til rettsvesenet og offentlig forvaltning. Fra vår side er det særlig ansvar å følge utviklingen på et område hvor det er påkrevd for allmennheten å få informasjon, nemlig familiære overgrepssaker. For oss er det viktig å omtale slike saker, fordi det kan legitimere muligheten for andre til å anmelde overgrep når det kan registreres at slike saker blir fulgt opp av påtalemyndigheten og domstolene.

Opphevelse av kjennelsen

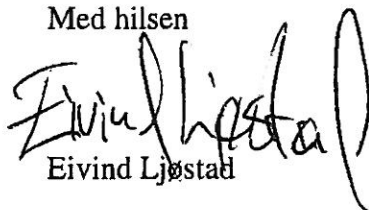
Mediehuset Fædrelandsvennen ber Agder lagmannsrett oppheve kjennelsen i Aust-Agder tingrett om å unnta dommen fra offentlighet.

Vi mener at det er sterke allmenne hensyn for å følge hovedprinsippet om at avgjørelsene til domstolene i sin alminnelighet skal være offentlige.

Det er en særlig grunn til å offentliggjøre dommer i overgrepssaker, også fordi det i denne saken synes å være grove brudd på straffelovens bestemmelser, sett ut fra den straff domstolen har utmålt. Det er etter vår oppfatning ikke påkrevd av hensyn til de fornærmede eller den tiltalte å unnta saken fra offentlighet.

Mediene tar selv ansvar for å unngå identifiserbar informasjon. Retten kan ikke for eksempel bruke som argument muligheten for identifisering når hovedregelen er at domstolenes avgjørelser i sin alminnelighet skal være offentlige.

Med hilsen

Eivind Ljøstad

sjefredaktør